

Sygn. akt II Ca 947/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski

Sędzia Sądu Rejonowego Agnieszka Maliszewska

(delegowana)

Protokolant Starszy sekretarz sądowy Katarzyna Gustaw

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2016 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa S. S.

przeciwko Gminie N.

o zapłatę kwoty 48100 zł z odsetkami ustawowymi: od kwoty 1300 zł od dnia 23 marca 2011 roku do dnia zapłaty, od kwoty 14300 zł od dnia 27 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 1300 zł od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty i od kwoty 31200 zł od dnia 22 lutego 2014 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 2 września 2015 roku, w sprawie I C 220/15

uchyla w całości zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 947/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 7 marca 2012 roku, wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie w dniu 8 marca 2012 roku, powód – S. S., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanego – Gminy N. kwoty 36750 zł tytułem odszkodowania za niedostarczenie lokalu socjalnego osobie uprawnionej do niego z mocy wyroku sądowego z odsetkami ustawowymi:

- a) od kwoty 18750 zł od dnia 22 marca 2011 roku do dnia zapłaty,
- b) od kwoty 16500 zł od dnia 17 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- c) od kwoty 1500 zł od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty (k. 2-10).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał między innymi, że dochodzona kwota stanowi równowartość 24,5 miesięcznych stawek rynkowych czynszu najmu za okres od połowy lutego 2010 roku do lutego 2012 roku, po 1500 zł miesięcznie.

Powód wskazał, że Sąd Rejonowy w Lublinie wyrokiem z dnia 16 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie II C 476/09, nakazał A. S., E. S. i K. G. opróżnienie wraz z rzeczami lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w E., i wydanie go właścicielowi, czyli S. S.. Gmina N. występowała w tej sprawie jako interwenient uboczny.

Powód wskazał, że Sąd Rejonowy w Lublinie wyrokiem z dnia 23 września 2010 roku, wydanym w sprawie II C 540/10, nakazał A. G. i O. G. opróżnienie wraz z rzeczami lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w E., i wydanie go właścicielowi, czyli S. S.. Jednocześnie Sąd przyznał A. G. i O. G. prawo do otrzymania lokalu socjalnego i wstrzymał wykonanie opróżnienia lokalu do czasu złożenia uprawnionym przez gminę oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

Powód wskazał, że wzywał Gminę N. do wykonania wyroku w zakresie zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego kolejnymi pismami z dnia 23 listopada 2010 roku oraz z dnia 8 marca 2011 roku, jednocześnie wzywając Gminę N. do zapłaty na jego rzecz odszkodowania w kwocie 18750 zł za niedostarczenie przez Gminę N. w terminie lokalu socjalnego i pomieszczenia tymczasowego.

*

Nakazem zapłaty z dnia 23 marca 2012 roku, wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 521/12, Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości. (k. 47).

*

Od nakazu zapłaty z dnia 23 marca 2012 roku pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł sprzeciw, zaskarżając nakaz w całości. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując roszczenie zarówno co do zasady, jaki co do wysokości. Ponadto pozwany podniósł zarzut przyczynienia się do rozmiaru szkody, wskazując, że powód mógł dostarczyć pomieszczenie tymczasowe (k. 52-57).

*

W piśmie procesowym złożonym na rozprawie w dniu 13 lutego 2014 roku, powód wskazał, że rozszerza powództwo o kwotę 31200 zł i wnosi o zasądzenie kwoty 67950 zł z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 18750 zł od dnia 22 marca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 16500 zł od dnia 17 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1500 zł od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty oraz
- od kwoty 31200 zł od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty

oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 152-154).

Powód wskazał, że kwota 31200 zł, o którą rozszerza żądanie pozwu, stanowi iloczyn kwoty 1300 zł stanowiącej wartość rynkową miesięcznego czynszu najmu i liczby 24 miesięcy (od marca 2012 roku do lutego 2014 roku).

*

W piśmie procesowym z dnia 7 marca 2014 roku pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (k. 158-161).

*

Wyrokiem z dnia 6 maja 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku:

I. zasądził od Gminy N. na rzecz S. S. kwotę 48100 zł z odsetkami ustawowymi: od kwoty 1300 zł od dnia 23 marca 2011 roku do dnia zapłaty, 14300 zł od dnia 27 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, 1300 zł od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty i od kwoty 31200 zł od dnia 22 lutego 2014 roku do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądził od Gminy N. na rzecz S. S. kwotę 4639 tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazał zwrócić S. S. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku kwotę 300,90 zł tytułem niewykorzystanej części zaliczki na wydatki, zaksięgowanej pod pozycją numer (...) (k. 177).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że powództwo jest zasadne w części obejmującej żądanie zasądzenia odszkodowania:

a) za okres od lutego 2011 roku do grudnia 2011 roku w kwocie 14300 zł,

b) za cały 2012 rok w kwocie 15600 zł,

c) za cały 2013 rok w kwocie 15600 zł,

d) za okres od stycznia 2014 roku do lutego 2014 roku w kwocie 2600 zł (k. 188v).

Sąd Rejonowy wskazał również, że ponieważ Gmina N. nie spełniła świadczenia w terminie, Sąd zasądził od niej na rzecz powoda odsetki za opóźnienie według stopy procentowej odsetek ustawowych. Sąd Rejonowy wskazał, że zasądził odsetki za opóźnienie:

1) od kwoty 1300 zł, stanowiącej „czynsz” za luty 2011 roku, od dnia 23 marca 2011 roku, czyli od dnia następnego po dniu wskazanym w pozwie, do dnia zapłaty,

2) od kwoty 14300 zł, stanowiącej „czynsz” za okres od marca 2011 roku do stycznia 2012 roku, od dnia 27 stycznia 2012 roku, czyli od dnia następnego po upływie terminu 14 dni od daty doręczenia pozwanej wezwania do zapłaty z dnia 10 stycznia 2012 roku, czyli 14 dni od dnia 12 stycznia 2012 roku, do dnia zapłaty,

3) od kwoty 1300 zł, stanowiącej „czynsz” za miesiąc luty 2012 roku, od dnia 11 kwietnia 2012 roku, czyli od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu, do dnia zapłaty,

4) od kwoty 31200 zł, stanowiącej „czynsz” za okres od marca 2012 roku do lutego 2014 roku, od dnia 22 lutego 2014 roku, czyli od dnia następnego po doręczeniu pełnomocnikowi pozwanej odpisu pisma procesowego pełnomocnika powoda zawierającego rozszerzenie powództwa, do dnia zapłaty (k. 189-189v).

*

Od wyroku z dnia 6 maja 2014 roku apelację wniosła Gmina N., zaskarżając ten wyrok w części obejmującej rozstrzygnięcia zawarte w punktach I i III (k. 197-200).

*

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 roku, wydanym w sprawie II Ca 679/14, Sąd Okręgowy w Lublinie uchylił wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 6 maja 2014 roku w części obejmującej rozstrzygnięcia zawarte w punktach I i III i sprawę w tym zakresie przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania, pozostawiając Sądowi Rejonowemu rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Podstawą uchylecia wyroku z dnia 3 grudnia 2014 roku we wskazanej wyżej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji było nierozpoznanie przez ten Sąd istoty sprawy.

*

Wyrokiem z dnia 2 września 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku:

1. oddalił powództwo;

2. zasądził od S. S. na rzecz Gminy N. kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu „za postępowanie przed Sądem Rejonowym oraz przed Sądem Okręgowym w postępowaniu apelacyjnym” (k. 271).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że S. S. jest „właścicielem udziału w nieruchomości w postaci lokalu stanowiącego odrębną własność”, oznaczonego nr (...), położonego w E. (...) (...), gmina N..

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wyrokiem zaocznym z dnia 16 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie II C 476/09, Sąd Rejonowy w Lublinie nakazał A. S., E. S. i K. G. opróżnienie wraz z rzeczami lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w E. (...) (...), i wydanie lokalu właścicielowi, czyli S. S..

Sąd wskazał, że niesporne jest, iż Sąd Rejonowy w Lublinie wyrokiem z dnia 23 września 2010 roku, wydanym w sprawie II C 540/10, nakazał A. G. i O. G. opróżnienie wraz z rzeczami lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w E. (...) (...), i wydanie go właścicielowi, czyli S. S.. W punkcie 3 wyroku Sąd przyznał pozwanym – A. G. i O. G. uprawnienie do lokalu socjalnego, wstrzymując jednocześnie wykonanie opróżnienia lokalu do czasu złożenia przez właściwą gminę oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód, jako właściciel lokalu, wzywał pozwaną G. do wskazania lokalu socjalnego najemcom pismem z dnia 23 listopada 2010 roku. Kolejne pismo wraz z wyrokiem w sprawie II C 476/09 i wyrokiem w sprawie II C 540/10 powód skierował do Gminy N. w dniu 8 marca 2011 roku. W piśmie tym powód wskazał, że obowiązkiem Gminy N., mając na uwadze wyroki sądowe, obowiązujące przepisy prawa, jak również orzecznictwo sądowe, jest dostarczenie lokalu socjalnego oraz pomieszczenia tymczasowego lokatorom mieszkającym bez tytułu prawnego w należącym do niego lokalu mieszkalnym nr (...) położonym w E., gmina N.. W piśmie tym powód wezwał jednocześnie Gminę N. do zapłaty na jego rzecz odszkodowania w kwocie 18750 zł tytułem niedostarczenia przez Gminę N. w terminie lokalu socjalnego i pomieszczenia tymczasowego oraz wyznaczył Gminie N. czternastodniowy termin do zapłaty tej kwoty.

Sąd ustalił, że powód kierując do Gminy N. żądanie złożenia A. G. i O. G. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego nie sprawdził jednak czy w lokalu mieszkalnym nr (...) położonym w E. (...) (...) rzeczywiście osoby te mieszkają. Komendant Komisariatu Policji w N. w notatce urzędowej z dnia 14 kwietnia 2011 roku w odpowiedzi na pytanie Gminy N. poinformował, że K. G. wraz z małoletnimi dziećmi nie mieszkają pod adresem E. (...) (...).

Sąd wskazał, że K. G. w oświadczeniu złożonym w piśmie z dnia 8 października 2012 roku wskazała, że nie mieszka z małoletnimi dziećmi w spornym lokalu mieszkalnym. Jednocześnie oświadczyła, że mieszka wraz z mężem i dziećmi – A. G. i O. G. pod adresem D.(...), (...)-(...) C.. W związku z powyższym nie zachodzi konieczność zapewnienia jej małoletnim dzieciom lokalu socjalnego przyznanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 23 września 2010 roku, wydanym w sprawie II C 540/10. K. G. potwierdziła okoliczność niezamieszkiwania w spornym lokalu mieszkalnym od sześciu lat w piśmie z dnia 12 listopada 2012 roku.

Sąd wskazał, że z orzeczenia Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 5 października 2011 roku, dotyczącego syna K. G. – O. G. wynika, że niepełnosprawny O. G. zamieszkuje w J. (...).

Sąd ustalił, że A. G. i O. G. w okresie objętym żądaniem odszkodowawczym nie mieszkali w lokalu mieszkalnym nr (...), położonym w E. (...) (...), od listopada 2010 roku do lutego 2014 roku.

Sąd ustalił, że Gmina N. nie złożyła oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego, pomimo obowiązku wynikającego z pkt 3 wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 23 września 2010 roku, wydanego w sprawie II C 540/10, ponieważ posiadała informacje od przedstawiciela ustawowego A. G. i O. G. – K. G. oraz od Komendanta Komisariatu

Policji w N. o niezamieszkiwaniu w lokalu mieszkalnym położonym w E. (...) (...) osób, którym Sąd przyznał prawo do lokalu socjalnego.

Sąd Rejonowy wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie dowodów w postaci dokumentów.

Sąd wyjaśnił, że nie czynił ustaleń na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości i ruchomości T. R., wobec jej zbyteczności dla ustalenia stanu faktycznego.

Sąd wskazał, że dowód z zeznań świadków – K. G. E. S. i A. S. został pominięty ze względu na cofnięcie go przez pełnomocnika pozwanego. Powód, mając wiedzę o cofnięciu wniosków dowodowych, nie zgłosił wniosku dowodowego o przesłuchanie tych osób.

Sąd wskazał, że w postanowieniu z dnia 17 lipca 2012 roku Sąd Rejonowy zobowiązał pełnomocnika powoda do zgłoszenia wszelkich wniosków dowodnych w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz przepisu art. 417 k.c. i wyjaśnił, że Gmina N. poniosłaby odpowiedzialność tylko wówczas, gdyby w okresie od listopada 2010 roku do lutego 2014 roku w lokalu mieszkalnym położonym w E. (...) (...) mieszkali małoletni A. G. i O. G.. Tymczasem po uprawomocnieniu się wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 23 września 2010 roku, wydanego w sprawie II C 540/10, małoletni – A. G. i O. G. nie mieszkali w spornym lokalu mieszkalnym. Okoliczność ta wynika z oświadczeń przedstawiciela ustawowego małoletnich A. G. i O. G. – K. G. oraz przez Komendanta Komisariatu Policji w N..

Sąd wskazał jakie są przesłanki odpowiedzialności gminy za zaniechanie złożenia osobie uprawnionej do otrzymania lokalu socjalnego oferty zawarcia umowy najmu takiego lokalu, wynikające z powołanych przepisów, określając, że są to przesłanki odpowiedzialności Gminy N..

Sąd wskazał, że okoliczności tych powód nie udowodnił. Powód, mając informacje zawarte w aktach sprawy w postaci oświadczenia K. G. oraz od Komendanta Komisariatu Policji w N. nie zgłosił przeciwdowodu na okoliczność przeciwną (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.).

Sąd wskazał, że zobowiązał w postanowieniu z dnia 17 lipca 2012 roku pełnomocnika powoda do zgłoszenia wszelkich wniosków dowodnych w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia. Późniejsze wnioski dowodowe pełnomocnika powoda, zgłoszone w piśmie procesowym z dnia 30 czerwca 2015 roku po uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego, były spóźnione. Sąd Rejonowy uchylił bowiem własne postanowienie z dnia 24 czerwca 2015 roku o zobowiązaniu pełnomocnika powoda do zgłoszenia wniosków dowodowych, jako niekończące postępowania na podstawie art. 359 § 1 k.p.c.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał przepisy art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 2 września 2015 roku apelację wniósł S. S., zaskarżając wyrok w całości.

Powód zarzucił:

„1) nierozpoznanie istoty sprawy poprzez pominięcie, że na pozwanej Gminie N. ciążył obowiązek dostarczenia pomieszczenia tymczasowego E. S. oraz A. S., którzy w okresie objętym powództwem zajmowali należący do powoda lokal mieszkalny nr (...) w (...), którego to obowiązku pozwana Gmina N. nie zrealizowała, co skutkowało powstaniem szkody po stronie powoda i tym samym zasadnością roszczenia powoda o odszkodowanie;

2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów i dopuszczenie się przez Sąd I Instancji dowolnej oceny dowodów skutkującej uznaniem przez ten Sąd, że przedstawione przez

stronę powodową dowody nie są wystarczające do udowodnienia szkody zaistniałej po stronie powoda, jak również udowodnienia tego, że zaistniała po stronie powoda szkoda powstała na skutek zaniechania złożenia przez Gminę N. w odpowiednim terminie osobom uprawnionym oferty zawarcia lokalu socjalnego oraz pomieszczenia tymczasowego;

3) nieprzeprowadzenie w całości postępowania dowodowego i wydanie wyroku w oparciu o część znajdujących się w aktach sprawy dowodów – przedstawionych przez stronę pozwaną, z pominięciem dowodów przedstawionych przez stronę powodową;

4) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. polegające na braku prawidłowego, wyczerpującego i spójnego uzasadnienia wyroku, w szczególności braku wskazania dowodów, na których Sąd I Instancji się oparł, oraz przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, w tym m.in. zaświadczeniu o zameldowaniu na pobyt stały z dnia 31 maja 2012 roku, zgodnie z którym K. G., A. G. i O. G. dopiero od dnia 30 maja 2012 roku zostali zameldowani pod adresem D. (...), co pozwala przyjąć, że co najmniej do tego czasu zamieszkiwali w lokalu nr (...) w (...)."

Powód wniósł również o rozpoznanie przez Sąd drugiej instancji na podstawie art. 380 k.p.c. postanowienia Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 2 września 2015 roku o uchyleniu postanowienia z dnia 24 czerwca 2015 roku.

S. S. wniósł o:

„1) zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 67950,00 zł (słownie: sześćdziesiąt siedem tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt złotych) wraz z odsetkami ustawowymi: od kwoty 18750,00 zł od dnia 22 marca 2011 roku do dnia zapłaty, od kwoty 16500,00 zł od dnia 17 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 1500,00 zł od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 31200,00 zł od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty;

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych,

ewentualnie

3) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego”¹ (k. 290-296).

÷

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda popierał apelację. Pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję (k. 310v).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna w całym zakresie zaskarżenia, chociaż nie wszystkie podniesione w niej zarzuty są trafne.

W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, jaki jest zakres rozstrzygnięcia zawartego w wyroku z dnia 2 września 2015 roku, gdyż brak właściwego oznaczenia w części wstępnej tego wyroku przedmiotu sprawy, może nasuwać wątpliwości co do zakresu rozstrzygnięcia.

Oznaczenie przedmiotu sprawy, o którym mowa w treści przepisu art. 325 k.p.c., nie może ograniczać się do rodzajowego określenia powództwa (o świadczenie, o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego, o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego), ale powinno wskazywać dokładnie rodzaj i zakres konkretnego żądania podlegającego rozpoznaniu i rozstrzygnięciu danym wyrokiem.

Wskazanie przez Sąd Rejonowy w części wstępnej wyroku z dnia 2 września 2015 roku, że przedmiotem sprawy jest „odszkodowanie”, nie jest wystarczające dla prawidłowego oznaczenia przedmiotu sprawy, zwłaszcza, że orzekając w punkcie 1 wyroku o oddaleniu powództwa Sąd Rejonowy nie wskazał wyraźnie w treści rozstrzygnięcia jakie żądanie powoda oddała.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że pierwotny wyrok Sądu pierwszej instancji, a więc wyrok z dnia 6 maja 2014 roku, stał się częściowo prawomocny, gdyż został zaskarżony przez pozwanego tylko częściowo i tylko w zakresie objętym zaskarżeniem został uchylony przez Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 roku.

W związku z powyższym wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 6 maja 2014 roku stał się prawomocny w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II. Wyrok w tej części nie został zaskarżony przez powoda.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 roku uchylił wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 6 maja 2014 roku jedynie w części obejmującej rozstrzygnięcia zawarte w punktach I i III i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przedmiotem rozstrzygnięcia mogło być zatem jedynie żądanie zapłaty kwoty 48100 zł z odsetkami ustawowymi: od kwoty 1300 zł od dnia 23 marca 2011 roku do dnia zapłaty, od kwoty 14300 zł od dnia 27 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 1300 zł od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty i od kwoty 31200 zł od dnia 22 lutego 2014 roku do dnia zapłaty.

Analiza treści uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego z dnia 2 września 2015 roku nie wskazuje, aby przedmiotem rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 tego wyroku było inne żądanie lub też żądanie o częściowo innym zakresie niż to, które było objęte rozstrzygnięciem zawartym w punkcie I wyroku z dnia 6 maja 2014 roku, uchylonym następnie przez Sąd Okręgowy w Lublinie, jako sąd drugiej instancji.

W związku z powyższym należy także uznać, że skoro zakresem zaskarżenia wynikającym z apelacji powoda objęty jest cały wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 2 września 2015 roku, to tym samym zakresem zaskarżenia objęte jest zawarte w punkcie 1 tego wyroku rozstrzygnięcie oddalające powództwo o zapłatę kwoty 48100 zł z odsetkami ustawowymi: od kwoty 1300 zł od dnia 23 marca 2011 roku do dnia zapłaty, od kwoty 14300 zł od dnia 27 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 1300 zł od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty i od kwoty 31200 zł od dnia 22 lutego 2014 roku do dnia zapłaty. Podstawa faktyczna tego żądania wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego z dnia 6 maja 2014 roku.

W związku z powyższym na rozprawie w dniu 18 lutego 2016 roku Sąd Okręgowy w Lublinie postanowił sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną w apelacji powoda i ustalić tę wartość na kwotę 48100 zł. Zawarty w tej apelacji wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 67950 zł z odsetkami ustawowymi tam wskazanymi częściowo wykracza poza zakres zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji. Apelacja powoda może zatem zostać merytorycznie rozpoznana jedynie w granicach wyznaczonych przez zakres zaskarżenia wyroku Sądu Rejonowego z dnia 2 września 2015 roku.

÷

Wyrok Sądu Rejonowego z dnia 2 września 2015 roku podlega uchyleniu w całości, a sprawa przekazaniu do ponownego rozpoznania, gdyż Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy.

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził zapłaty odszkodowania za szkodę, wskazując, że szkoda ta została mu wyrządzona przez Gminę N. przez bezprawne zaniechanie dostarczenia pomieszczenia tymczasowego osobom zobowiązanym do wydania lokalu mieszkalnego położonego w E. (...) (...), zgodnie z wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 16 lutego 2010 roku oraz bezprawne niezłożenie oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego

osobom zobowiązanym do wydania lokalu mieszkalnego położonego w E. (...) (...), zgodnie z wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 23 września 2010 roku.

Powód dochodził w sprawie jednego odszkodowania (roszczenia), wskazując na zdarzenie wyrządzające mu szkodę (niezłożenie uprawnionym oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego oraz niedostarczenie uprawnionym pomieszczenia tymczasowego).

Rozpoznając sprawę ponownie po uchyleniu rozstrzygnięć zawartych w punktach I i III wyroku z dnia 6 maja 2014 roku, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku ograniczył się jedynie do dokonania ustaleń co do tego, komu przysługiwało uprawnienie do otrzymania lokalu socjalnego, czy i kiedy powód zwracał się do Gminy N. o dostarczenie osobom uprawnionym lokalu socjalnego, czy osoby te zamieszkiwały w lokalu mieszkalnym przy położonym w E. (...) (...) w okresie, w którym powód zwracał się do Gminy N. o dostarczenie uprawnionym lokalu socjalnego, oraz czy Gmina N. uczyniła zadość temu obowiązкови.

Podstawą faktyczną powództwa w rozpoznawanej sprawie było jednak także wskazywane przez powoda zdarzenie mające polegać na wyrządzeniu powodowi szkody przez Gminę N. przez niedostarczenie pomieszczenia tymczasowego tym osobom zobowiązanym do opróżnienia przedmiotowego lokalu, którym nie zostało przyznane uprawnienie do otrzymania lokalu socjalnego.

Pomimo wyraźnych wskazań co do dalszego postępowania, zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 grudnia 2014 roku (k. 231-233), Sąd Rejonowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy nie dokonał jakichkolwiek ustaleń faktycznych, które pozwoliłyby na ocenę zasadności żądania zapłaty odszkodowania za szkodę, która miałaby zostać wyrządzona przez niedostarczenie osobom uprawnionym pomieszczenia tymczasowego. Nie dokonując ustaleń faktycznych w tym zakresie, Sąd Rejonowy nie wskazał także dowodów, z których takie ustalenia mogłyby wynikać, nie dokonał oceny tego rodzaju dowodów, ani też nawet nie przedstawił jakichkolwiek rozważań prawnych, które pozwoliłyby na uznanie przez Sąd Okręgowy, że Sąd pierwszej instancji dokonał chociażby tylko oceny zasadności żądania odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez niedostarczenie pomieszczenia tymczasowego.

Z przepisu art. 386 § 4 k.p.c. wynika, że sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania między innymi w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy.

Brzmienie przepisu art. 386 § 4 k.p.c. wskazuje, że w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy uchylenie zaskarżonego wyroku nie jest obligatoryjne, lecz fakultatywne. Od strony teoretycznej w każdej sprawie możliwe jest rozpoznanie istoty sprawy przez sąd drugiej instancji, nawet jeżeli istota ta nie została rozpoznana przez sąd pierwszej instancji. Dotyczyć to może nawet tak skrajnych wypadków, w których nierozpoznanie istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji było pochodną niedokładnie określonego przez powoda żądania. Wystarczy, że powód określi to żądanie dopiero w postępowaniu apelacyjnym.

Wydaje się jednak, że w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, decyzja sądu odwoławczego, czy w granicach apelacji rozpoznać tę istotę, czy też uchylić zaskarżony wyrok, nie jest pozostawiona swobodnemu uznaniu tego sądu. Przyjęcie, że sąd drugiej instancji może bez ograniczeń rozpoznać istotę sprawy, gdy nie została ona rozpoznana przez sąd pierwszej instancji, czyniłoby w istocie system dwuinstancyjny iluzorycznym. W wielu wypadkach sprawa byłaby rozpoznana faktycznie przez sąd jednej instancji, pomimo że formalnie rozstrzygałyby ją sądy dwu instancji. Najbardziej wyrazistym tego przykładem jest sytuacja, w której powództwo zostałoby oznaczone przez powoda dopiero w postępowaniu odwoławczym, czy to w zakresie dokładnego określenia żądania, czy podstawy faktycznej tego żądania, czy też wreszcie w zakresie obu elementów powództwa. Pozbawiałoby to strony rzeczywistego uprawnienia do zaskarżenia wyroku do sądu drugiej instancji, skoro w istocie po raz pierwszy sprawa byłaby rozpoznana co do istoty w sądzie odwoławczym.

Zdefiniowanie, kiedy sąd drugiej instancji może samodzielnie po raz pierwszy rozpoznać istotę sprawy, a kiedy powinien uchylić zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji z powodu nierozpoznania przez ten ostatni sąd istoty sprawy, wykracza poza zakres niniejszego uzasadnienia.

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy należy jednak uznać, że zakres nierozpoznania tej istoty przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku uzasadnia uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

÷

Uzasadniony jest częściowo zarzut przytoczony w punkcie 3 części wstępnej apelacji, a mianowicie gdy chodzi o pominięcie przez Sąd Rejonowy dowodów z zeznań świadka E. S. oraz z dokumentu dołączonego do pisma procesowego z dnia 30 czerwca 2015 roku. Sąd Rejonowy błędnie uznał, że dowody te objęte są prekluzją dowodową.

Pozew w rozpoznawanej sprawie wniesiony został w dniu 12 marca 2012 roku, a więc jeszcze przed wejściem w życie ustawy z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 233, poz. 1381).

Ustawa z dnia 16 września 2011 roku weszła w życie w dniu 3 maja 2012 roku, z wyjątkiem art. 1 pkt 24, który wszedł w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przepis art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2012 roku stanowi, że przepisy niniejszej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ust. 2-7.

Szczególne zasady obowiązywania przepisów ustawy z dnia 16 września 2012 roku, określone w art. 9 ust. 2-7 tej ustawy, nie odnoszą się do zastosowania przepisu art. 207 k.p.c., w szczególności w brzmieniu ustalonym przez przepis art. 1 pkt 27 ustawy z dnia 16 września 2012 roku.

W rozpoznawanej sprawie ma zatem zastosowanie przepis art. 207 § 3 k.p.c., w brzmieniu ustalonym przez przepis art. 1 pkt 28 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804).

Przepis art. 207 § 3 k.p.c., w brzmieniu mającym zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, stanowi, że stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa przewodniczący może zobowiązać do złożenia w wyznaczonym terminie pisma przygotowawczego, w którym strona jest obowiązana do powołania wszystkich twierdzeń, zarzutów i dowodów pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku dalszego postępowania.

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2012 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku postanowił określić pełnomocnikowi powoda termin czternastu dni na zgłoszenie wszystkich wniosków dowodowych pod rygorem ich późniejszego pominięcia (k. 73).

Niezależnie od tego, czy wydając postanowienie z dnia 17 lipca 2012 roku Sąd Rejonowy przyjął za podstawę prawną tego postanowienia przepis art. 207 § 3 k.p.c., czy też inny przepis proceduralny, do określenia skutków niewykonania postanowienia z dnia 17 lipca 2012 roku nie mógł mieć zastosowania przepis art. 207 § 3 k.p.c. w omawianym brzmieniu. Treść rozstrzygnięcia zawartego w postanowieniu z dnia 17 lipca 2012 roku nie przewidywała rygору utraty prawa powoływania dowodów w toku dalszego postępowania, a jedynie rygor późniejszego pominięcia dowodów. Treść postanowienia Sądu Rejonowego nawiązuje zatem do treści przepisu art. 217 § 2 k.p.c. w pierwotnym brzmieniu, mającym w sprawie zastosowanie. Przepis ten stanowi, że sąd pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki.

Nie można uznać, że wniosek o dopuszczenie dowodów z zeznań świadka – E. S. oraz z dokumentu dołączonego do pisma z dnia 30 czerwca 2015 roku został zgłoszony przez powoda w okolicznościach, o których mowa w przepisie

art. 217 § 2 k.p.c. Sam Sąd Rejonowy na rozprawie w dniu 24 czerwca 2015 roku zobowiązał pełnomocnika powoda do wykazania w terminie 7 dni, że w okresie objętym żądaniem pozwu osoby zobowiązane do wydania lokalu zamieszkiwały w przedmiotowym mieszkaniu, pod rygorem pominięcia dowodu (k. 256). Ani okoliczności sporne, których dotyczy dowód z zeznań wskazanego świadka i wskazanego dokumentu, nie były dostatecznie wyjaśnione, ani też nie zachodziła sytuacja, że dowody te powołane zostały dla zwłoki.

W związku z powyższym należy uznać, że dopiero po przeprowadzeniu tych dowodów będzie można dokonać ustaleń co do tego, czy istniała rzeczywiście potrzeba zapewnienia małoletnim uprawnionym lokalu socjalnego w okresie, którego dotyczy żądanie pozwu. Dopiero wówczas Sąd Rejonowy oceni nowe dowody, a także już przeprowadzone dowody z dokumentów, które dotyczyły okoliczności zamieszkiwania A. G. i O. G. w lokalu mieszkalnym położonym w E. (...) (...).

÷

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy dokona ustaleń co do tego, kiedy powstał obowiązek Gminy N. dostarczenia pomieszczenia tymczasowego osobom uprawnionym i od jakiego momentu można mówić o tym, że G. nie wywiązała się z tego obowiązku, a także czy i w jakim momencie G. ten obowiązek zrealizowała. W aktach sprawy znajdują się bowiem dokumenty mogące wskazywać, że A. S. i E. G. Niemce złożyła ofertę zawarcia umowy najmu pomieszczenia tymczasowego (k. 162-168).

Sąd Rejonowy ustali również, czy istnieje szkoda w majątku powoda spowodowana zaniechaniami Gminy N. dostarczenia pomieszczenia tymczasowego i czy między tą szkodą a zaniechaniem G. istnieje normalny związek przyczynowy. W razie potrzeby Sąd dokona ustaleń co do wysokości szkody, jaką poniósł powód i ustaleń co do wysokości odszkodowania.

Sąd Rejonowy w oparciu o zebrany materiał dowodowy dokona także ustaleń faktycznych w zakresie podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przyczynienia się powoda do powstania lub zwiększenia szkody oraz oceni zasadność tego zarzutu. Do tego zarzutu Sąd pierwszej instancji w ogóle nie odniósł się do tej pory. Należy przy tym mieć na uwadze, że wskazanie przez wierzyciela pomieszczenia tymczasowego jest prawem wierzyciela (art. 1046 § 5 k.p.c.).

Sąd Rejonowy przeprowadzi również dowód z zeznań świadka E. S. oraz z dokumentu dołączonego do pisma procesowego z dnia 30 czerwca 2015 roku, a następnie dokona oceny tych dowodów i ustaleń, czy rzeczywiście istniała potrzeba zapewnienia małoletnim uprawnionym lokalu socjalnego w okresie objętym żądaniem pozwu.

Jeżeli zajdzie procesowa potrzeba sporządzenia uzasadnienia wyroku, Sąd pierwszej instancji, sporządzając to uzasadnienie, wskaże w jego treści wszystkie dowody, na podstawie których dokona ustaleń faktycznych, oraz wskaże dowody, których nie przyjął za podstawę ustaleń faktycznych i wyjaśni z jakich przyczyn to nastąpiło, a mianowicie, czy Sąd uznał je za niewiarygodne, czy też pozbawione mocy dowodowej (w szczególności niedopuszczalne, spóźnione, nie mające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia).

Omówienie materiału dowodowego zebranego w dennej sprawie nie może pomijać żadnego dowodu, który został przeprowadzony przez sąd lub też o przeprowadzenie którego wniosła strona procesu, a nie został przeprowadzony. Tylko pełne omówienie materiału dowodowego w uzasadnieniu wyroku odpowiadania wymaganiom wynikającym z przepisu art. 328 § 2 k.p.c.

÷

W razie ustalenia, że istniała jednak rzeczywista potrzeba złożenia osobom uprawnionym oferty najmu lokalu socjalnego, Sąd Rejonowy dokona ustaleń w zakresie okoliczności faktycznych stanowiących konsekwencje niezłożenia tej oferty osobom uprawnionym i oceni te okoliczności na podstawie przepisów regulujących odpowiedzialność odszkodowawczą gminy za niedostarczenie lokalu socjalnego, dokonując analizy przesłanek

odpowiedzialności odszkodowawczej gminy za niedostarczenie lokalu socjalnego osobie uprawnionej do tego lokalu na podstawie orzeczenia sądowego.

*

Na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy pozostawił Sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Przytoczono dosłowne brzmienie zarzutów i wniosków apelacyjnych.